

Kunnskapsdepartementet

Deres ref:

Oslo, 08.05.2017
Vår ref: Anne K. Eggen Lervik/

Høringssvar på forslag til ny Generell del av læreplanverket for grunnopplæringen som skal erstatte gjeldende Generell del og Prinsipper for opplæringen

Hovedorganisasjonen Virke viser til [høringsbrev og høringsnotat](#) som er et forslag til ny Generell del av læreplanverket. Virke anser forslaget som positivt. Gitt dokumentets overordnede betydning bør innholdet gjøres relevant og operasjonaliseres i fagfornyelsen. Det må være sammenheng i læreplanverket.

Virkes synspunkter på departementets forslag kan oppsummeres på følgende måte:

- Virke støtter at «Skolen skal la elevene utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang, og la dem få øve på å se muligheter og omsette ideer til handling»
- Virke mener at navnet på ny Generell del ikke er hensiktsmessig. Navnet bør være mer forpliktende med tanke på operasjonaliseringen av innholdet i forbindelse med fagfornyelsen av Kunnskapsløftet. Vi foreslår følgende nytt navn: "Verdier og prinsipper i norsk grunnopplæring"
- Virke savner tydelighet på integrasjon av læringsarenaer. Ny Generell del må sørge for sammenhenger og overganger mellom læringsarenaer

Virke støtter at «Skolen skal la elevene utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang, og la dem få øve på å se muligheter og omsette ideer til handling».

Dette fremhever budskapet fra Ludvigsen utvalget og viktigheten av å stimulere kompetanser Norge trenger midt oppe i en omstilling. Vi vil fremheve Ungt Entreprenørskap som bygger sine programmer på en læringsstrategi der erfaringslæring og refleksjon er sentralt. Viser for øvrig til evaluering blant elever som deltok i Ungdomsbedrifter (UB) i året 2015/2016 der 73 % av UB-elevene svarer at de har ferdigheter og kunnskap som er nødvendig for å starte og drive en ny bedrift. På slutten av UB-året svarer 8 av 10 UB-elever at de vet hvordan man skal starte og drive en bedrift (mot 5 av 10 på starten av året).

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

Virke mener at navnet på ny Generell del ikke er hensiktsmessig. Navnet bør være mer forpliktende med tanke på operasjonalisering av innholdet i forbindelse med fagfornyelsen av Kunnskapsløftet. Vi foreslår følgende nytt navn: "Verdier og prinsipper i norsk grunnopplæring"

Høringen omtaler ikke hvordan operasjonaliseringen av Generell del skal gjennomføres. Generell del er grunnleggende viktig og må gjøres relevant ved at innholdet i kapittel 1 blir en forpliktende del av innholdet i læreplaner for fag. Slik kan og bør Generell del legge føringer for arbeidet med læreplaner for fag, bidra til et verdiløft i skolen og få en avgjørende betydning for skolens praksis.

Virke savner tydelighet på integrasjon av læringsarenaer. Ny Generell del må sørge for sammenhenger og overganger mellom læringsarenaer.

Læring kan finne sted på mange arenaer, ikke bare i klasserommet. Elevenes læringsutbytte avhenger av flere faktorer. Sentrale faktorer er elevenes sosiale og emosjonelle kompetanser, motivasjon og interesse for fag, og hvordan undervisningen praktiseres i forhold til dette. I høringsutkastet kapittel 1. «Opplæringens verdigrunnlag», står det at «Skolen skal bygge sin praksis på verdiene i formålsparagrafen, og den skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet, åpne dører mot verden og fremtiden for elevene.» Videre står det at «Gjennom opplæringen skal elevene tilegne seg verdier som gir retning for deres livsutfoldelse, og de skal forberedes til å bli kloke og handlekraftige samfunnsborgere». For å oppnå dette, er det viktig at skolen tilbyr elevene relevante læringsarenaer i lokalt arbeids-, kultur- og næringsliv. Det gir elever mulighet i å oppsøke, utforske, trene, erfare og utvikle kunnskap i en autentisk sammenheng, samt erfaring med å anvende det de har lært i nye sammenhenger. Ny Generell del må sørge for sammenhenger og overganger mellom læringsarenaene. Ludvigsen-utvalgets analyse er at kompetanse i innovasjon som trening for fremtidens arbeidsliv må vektlegges bedre i skolen. Viser til Innst. 19 S – 2016 – 2017 der Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at innovasjons- og entreprenørskapskompetanse vektlegges og inkluderes i fagfornyelsen av fag og læreplanarbeidet. Komiteen peker spesielt på den store og mangfoldige, og ikke minst praktiske, kompetanser som finnes i miljøer utenfor skolen.»

Gjennomføring av entreprenørskap i utdanningen er en måte å operasjonalisere Generell del gjennom bruk av andre læringsarenaer for:

- Å trene entreprenørielle (personlige) kompetanser
- Å trene innovasjonsressurser – å få mulighet til å forfølge og utvikle egne talenter
- Å oppøve seg arbeidslivskompetanse

Eksempler på bruk av mangfoldige, og ikke minst praktiske, kompetanser som finnes i miljøer utenfor skolen er skoler med idrettsprofil. Vi viser til eksempler fra Norges Toppidrettsgymnas Ungdomsskole og Videregående skole (NTG), der elever motiveres av mestring gjennom idrettsarenaen. De er målrettet i arbeidet og mange har høye ambisjoner i idretten sin. De har lange skoledager som kan være intense både faglig og treningsmessig. Mange har nødvendig idrettsfravær og trenger å intensivere opplæringen i fagene i perioder. NTG tar derfor i bruk treningsarenaene som læringsarenaer, ikke nødvendigvis rent faglig, men som et eksempel på hvordan elevene kan utvikle metakognisjon og selvregulering. Et eksempel er fotballeleven som sliter i matematikk og finner det vanskelig å motivere seg for å arbeide i faget. Målet er å få eleven til å forstå at treningsintensiteten er vel så viktig i matematikk som i fotball. Et tverrfaglig samarbeid mellom trener og lærer er en nødvendige

pedagogisk tilnærming for å motivere eleven. Dette gir overføringsverdi mellom idrettspsykologi og læringsspsykologi. Slik bidrar lærere og trenere til en helhetlig individuell oppfølging på trening og til læring i skolefagene. Virke mener dette er et godt eksempel på at Generell del av læreplanen legger til rette for økt læringsutbytte og «retning for livsutfoldelse», og «forberedes til å bli kloke og handlekraftige samfunnsborgere».

Videre følger konkrete kommentarer på de ulike punktene som er omtalt:

Kommentarer til punkt 1. «Opplæringens verdigrunnlag»

"Gjennom grunnopplæringen skal elevene tilegne seg verdier som gir retning for deres livsutfoldelse" Dette er fine ord, men er usikker på hva det betyr å "tilegne" seg verdier? Hvordan skal dette gjennomføres – er det ikke bedre å si noe om at dette er verdier som skal "oppøves", "trenes"?

Kommentarer til punkt 1.2 Kultur, identitet og mangfold

Skolen skal sørge for at menneskeverdet og de verdiene som støtter opp om det, legges til grunn for opplæringen og hele virksomheten.

Videre står det at "Opplæringen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, samtidig som den skal åpne dører mot verden og fremtiden». Dette er sentrale, gode elementer men vi stiller spørsmål ved om hvordan det skal gjennomføres med konkrete tiltak, arenaer eller pedagogiske virkemidler.

Kommentarer til punkt 1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang

Dette er vi opptatt av, men hvordan kan det gjennomføres?

Videre står det "Elever som lærer om skapende områder som forskning, kultur, kunst og entreprenørskap, utvikler evnen til å bruke kunnskaper og ferdigheter for å gi stemme til erfaringer, finne svar på spørsmål og løse problemer." Dette kan med fordel integreres ved bruk av Ungt Entreprenørskaps programmer.

Kommentarer til punkt 2.6. Tverrfaglige temaer

Skolen skal legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling.

"De skal forstå sammenhengen mellom handlinger og valg, og hvordan vi gjennom kunnskap og teknologi kan finne løsninger. Målene for opplæringen i tverrfaglige temaer uttrykkes i kompetansemål for fag. Kunnskapsgrunnlaget for å finne løsninger på disse temaene forekommer i mange ulike fag, og de tre tverrfaglige temaene skal bidra til at elevene utvikler forståelse og ser sammenhenger på tvers av fag."

Tverrfaglighet handler ikke bare om kunnskap – men å gjøre elever kompetente i å agere, ta stiling til, vurdere, stille kritiske spørsmål osv. gjennom å vise til en høyere taksonomi rundt læring på tvers – å se fag i relasjon til hverandre mm.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Stian Sigurdson
Leder arbeidslivspolitik

Anne K. Eggen Lervik
Seniorrådgiver